

4. Why didn't the young man buy the vase he liked?
 a) because it was broken;
 b) because it was expensive.
 5. What did the young man ask the salesman to wrap?
 a) a bunch of flowers;
 b) the broken vase.
 6. What did the young girl find in the parcel?
 a) a cake;
 b) the pieces of the vase.
 Key: 1. – b; 2. – b; 3. – a; 4. – b; 5. – b; 6. – b.

Завдання 2. Поряд з літерою запишіть номер речення у відповідності з логікою тексту.

- __a) A brilliant idea came to his mind.
 __b) The young man began to unwrap the parcel.
 __c) The girl invited the young man to her birthday party.
 __d) The young man went straight to the girl's place.
 __e) He asked the salesman to wrap up the broken vase.
 __f) He went to a gift shop.
 __g) Suddenly he heard a noise.
 __h) He said that the salesman had wrapped up each piece of the vase separately.
 __i) Everybody was enjoying the party.
 __j) The young man was going to marry a beautiful girl.

Key: 1. – j; 2. – c; 3. – f; 4. – g; 5. – a; 6. – e; 7. – d; 8. – i; 9. – b; 10. – h.

Отже, за належної методичної організації зарубіжний тестовий контроль є ефективним засобом контролю рівня сформованості компетенції в читанні учнів середньої школи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Коккота В.А. Лингво-дидактическое тестирование: Научно-теоретическое пособие / В.А. Коккота. – М.: Высшая школа, 1989. – 127 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
3. Петрашук О.П. Види тестового контролю у навчанні іноземної мови в середніх навчальних закладах / О.П. Петрашук // Іноземні мови. – №1. – К., 1998. – С. 15-17.
4. Петрашук О.П. Принципи та функції стандартизованого контролю у навчанні іноземної мови в середніх навчальних закладах / О.П. Петрашук // Іноземні мови. – №2. – К., 1997. – С.3-4.
5. Петрашук О.П. Тестові завдання з читання для зарубіжного/підсумкового контролю у навчанні англійської мови в середній загальноосвітній школі / О.П. Петрашук // Іноземні мови. – №1. – К., 2000. – С. 20-23.
6. Ханіна О.М. Проблема тестування в сучасній методиці викладання іноземної мови / О.М. Ханіна // Іноземні мови. – №1. – К., 2004. – С. 21-24.
7. Huges A. Testing for Language Teachers. – Cambridge University Press, 1991. – 250 p.

Смирнова М.

Науковий керівник – доц. Задорожна І.П.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Позакласна робота з іноземної мови – це система неоднорідних за змістом, призначенням та методикою проведення освітньо-виховних заходів, що виходять за межі обов'язкових навчальних програм [7, с.279].

Питання про значення позакласної роботи в навчальному процесі, про її вплив на мотивацію вивчення іноземних мов є **актуальним** у зв'язку з необхідністю пошуку більш сучасних форм та методів роботи з метою підвищення рівня підготовки учнів з усіх предметів, у тому числі й іноземної мови.

Проблему проведення вчителем позакласних заходів в процесі навчання досліджувало багато вітчизняних і зарубіжних вчених та педагогів-сучасників: В.І. Шепелева, Л.З. Якушина, С.Н. Савіна, Т.М. Калечиць, Л.В. Барчугіна, Л.П. Єрмоленко та інші [1; 4; 5; 9; 10]. Усі вчені

сходяться на думці, що досягти високих результатів у вивченні мов можливо лише за умов максимальної інтенсифікації розмовної діяльності учнів. Тому сучасні умови навчання потребують від учителя поєднання навчальної та позакласної роботи.

Мета статті – проаналізувати особливості організації вчителем різноманітних форм та видів позакласної роботи з іноземної мови в основній школі.

Будучи тісно пов'язаною з уроками, позакласна робота має свої **особливості**:

а) участь учнів у позакласній роботі носить добровільний характер (на уроці — обов'язковий);

б) різні форми позаурочної роботи виключають жорсткий контроль знань, умінь і навичок (у вигляді оцінок);

в) позакласна робота забезпечує можливості для розвитку самостійності, ініціативності та творчості [5, с.141].

Позакласна робота з іноземної мови вирішує **завдання**:

- удосконалення знань, вмінь і навичок, набутих на уроках іноземної мови;
- розширення світогляду учнів;
- стимулювання інтересу учнів до вивчення предмету;
- виховання в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвиток їх мовних, інтелектуальних, пізнавальних і творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків;
- всебічний розвиток особистості школяра [8, с.5; 9, с.5].

За В.І. Шепелевою, перераховані вище завдання позакласної роботи можуть бути успішно виконані тільки за умов дотримання певних принципів її організації:

- 1) принципу зв'язку навчання з життям;
- 2) принципу комунікативної активності учнів;
- 3) принципу врахування рівня мовленнєвої підготовки учнів і наступності позакласної роботи з уроками іноземної мови;
- 4) принципу врахування вікових особливостей учнів;
- 5) принципу поєднання колективних, групових та індивідуальних форм роботи;
- 6) принципу міжпредметних зв'язків у підготовці та проведенні позакласної роботи з іноземної мови [10, с.64-71].

Г.І. Мокроусова і Н.Ю. Кузовлева додають до вищезазначених принципів принципи комплексного підходу, захопленості та розвитку ініціативи й самодіяльності учнів.

Усі ці принципи доповнюють один одного і в комплексі забезпечують цілеспрямований, послідовний, систематичний і водночас різнобічний вплив на розвиток особистості та є одними з факторів, що визначають форми та види позакласної роботи [7, с.281].

У позакласній роботі традиційно розрізняють три основні форми позакласної роботи за кількістю учасників: масову, групову та індивідуальну. За організаційно-структурною ознакою В.І. Шепелева відносить індивідуальні та масові форми до неструктурних форм, а групові – до організаційно-структурних [10, с.97].

Індивідуальні форми роботи мають велике значення у виявленні індивідуальних здібностей та нахилів учнів. Вони можуть проводитися постійно або епізодично та передбачають написання рефератів, розучування віршів, пісень, підготовку до інсценізацій, випуск стіннівок, переклад іноземних текстів або їх частин на рідну мову. Індивідуальна робота є часто першим етапом масової позакласної роботи.

Групові форми позакласної роботи мають чітку організаційну структуру і відносно постійний склад учасників, об'єднаних спільними інтересами. Вони частіше за все представлені двома основними видами: гуртковими і клубними. Заняття в гуртках, як правило, проводяться регулярно.

Масові форми позакласної роботи можуть включати різну кількість учнів. Залежно від періодичності проведення розрізняють масові епізодичні та масові постійні форми позакласної роботи. До перших належать вечори, ранки, тематичні свята, різні конкурси, вікторини, клуби веселих та кмітливих. До масових постійних форм роботи належить тиждень іноземних мов [1, с.25].

За змістом Т.М. Калечиць виділяє такі форми позакласної роботи з іноземної мови:

- 1) **змагальні**: конкурс, гра, олімпіада, вікторина та інші;

2) **засоби масової інформації:** стінгазета, оголошення, бюлетень, усний журнал, дайджест, виставка-вікторина тощо;

3) **культурно-масові:** вечір-свято, присвячений народним традиціям рідної країни або країни, мова якої вивчається; вечір-портрет, присвячений життю та діяльності відомих письменників, поетів, композиторів, акторів тощо; вечір-зустріч з цікавими людьми; вечір-хроніка у зв'язку зі знаменними подіями; ранок казок та інші;

4) **політико-масові:** форум, фестиваль, прес-конференція, ярмарка солідарності, телеміст та інші [5, с.101].

У працях Т.М. Калечця та З.О. Кейліної вживаються поняття «**об'єднуючі форми позакласної роботи**», до яких відносять дитячі та юнацькі клуби за інтересами, шкільні музеї, бібліотеки, кіностудії, кінотеатри та клуб веселих і кмітливих [5, с.112].

Під час організації позакласної роботи вчитель повинен брати до уваги те, що усі її форми тісно взаємопов'язані. Так, проведення тижня іноземних мов (масова форма роботи) включає в себе масові епізодичні (вечори, концерти), групові (відкриті заняття гуртків), індивідуальні форми роботи (розучування віршів, пісень) [1, с.26]. Проте обов'язковою є розробка чіткого, детального плану проведення всіх видів позакласної роботи, забезпечення їх високого виховного і загальноосвітнього рівнів.

Важливим фактором успішної організації позакласної роботи з іноземної мови в основній школі є врахування педагогом **психолого-педагогічних особливостей** навчання на середньому етапі. Цей етап є основним у формуванні всіх складових комунікативної компетенції. Особливістю учнів 5-9 класів є те, що вони прагнуть до сприйняття нового, цікавого. Підлітки потребують серйозного ставлення до своїх інтересів з боку дорослих, не люблять обмеження своєї самостійності [2, с.129]. Тому саме тоді доцільно організовувати найбільшу кількість позакласних заходів, які максимально враховують різноманітні інтереси учнів. До позакласної роботи з учнями 5–9 класів можна також залучати психолога, юриста, працівників соціальних служб, сфери культури [4, с.14].

Індивідуальна позакласна робота є важливою складовою навчання школярів на середньому етапі. Учні середнього шкільного віку вже володіють певним словниковим запасом, мовним і мовленнєвим досвідом. У межах уроку неможливо приділити належну увагу учням, які виявляють здібності, а позакласна робота надає таку можливість. Л.П. Єрмоленко вважає методично доцільним проводити позакласний захід у два етапи: виразне читання віршів та драматизоване відтворення мікродіалогу. Декілька хвилин, відведені на фонетичну зарядку на кожному уроці, не дають учителю можливості належною мірою підготувати учнів до такого конкурсу. Тому з кожного класу обирають трьох-п'ять учнів, з якими вчитель працює індивідуально [4, с.14].

Групова та масова форми позакласної роботи в основній школі відіграють велику роль, оскільки учні цієї вікової групи вже мають досвід мовленнєвого спілкування іноземною мовою, відносно сформовані інтереси. Тому на цьому етапі можна запропонувати учням участь у таких заходах, як «Брейн-ринг», «Мозковий штурм», «Коло ідей», конкурс на кращого перекладача, свято «Така цікава англійська мова», конкурс на кращого знавця англійської мови, гра «Що? Де? Коли?», КВК, вікторини, ігри-змагання, ранки, вечори, турніри допитливих, драматизація казок, рольові ігри, костюмовані бали, усні журнали [4, с.15].

Під час проведення різних форм позакласної роботи учитель має більше часу, щоби поступово впливати на характер учня, коригувати його поведінку. Дуже важливо, щоб учитель сам виявляв ці якості, які він хоче виховати в учнів у позаурочний час, умів творчо мислити та діяти, був уважним і терплячим [4, с.7].

Відомо, що позакласний захід, як методичний прийом у вивченні іноземної мови, за умови його ретельного планування та підготовки має велике значення в процесі опанування знаннями. Під час заходу учні не лише набувають практики в оволодінні англійською мовою, але й ознайомлюються з існуючими традиціями та культурою англомовних країн, тобто одержують нові знання та навички. Крім того, учні опановують комунікаційні вміння, які в майбутньому сприяють більш ефективному засвоєнню нового матеріалу.

При підготовці до кожного запланованого заходу слід дотримуватися послідовності **етапів**, що забезпечують його організаційну чіткість:

а) обговорення з учнями і адміністрацією школи характеру та змісту проведення заходу;

б) добірка необхідного матеріалу, складання сценарію, призначення відповідальних за музичне та художнє оформлення;

в) випуск стіннівки [6, с. 2].

Ефективним у проведенні позакласної роботи є складання вчителями разом з учнями сценаріїв заходів з різних актуальних для учнів тем. Це підвищує інтерес учнів до вивчення мови, активізує їхню мовленнєву діяльність, бажання спілкуватися, бо такі сценарії є чудовим способом відтворення реальних ситуацій [3, с.13].

У плануванні позакласної роботи з іноземної мови необхідно брати до уваги те, що вона ефективна в тому випадку, коли кожен її захід органічно вписується в навчально-виховний процес школи. У зв'язку з цим, всі форми позакласної роботи, що проводяться, повинні координуватися адміністрацією школи і органічно поєднуватися з планами роботи класних керівників, діяльністю молодіжних організацій школи [9, с.4-5].

Основною проблемою під час розробки сценарію позакласного заходу є необхідність створення динамічної обстановки, яка змушує учнів не тільки докладати певних зусиль з повторення раніше вивченого матеріалу, але й підтримувати протягом усього часу зацікавленість, атмосферу творчого змагання [4, с.5]. Важливо також потурбуватися про те, щоб будь-який запропонований вчителем вид діяльності був привабливим для школярів, не викликав перевтоми, не був одноманітним [6, с.2].

Отже, позакласна робота з іноземної мови є невід'ємним складником усього процесу навчання іноземних мов. Вона допомагає розвивати в учнів такі риси, як співробітництво, уміння здійснювати пошукову роботу, здатність приймати власні рішення; тут найяскравіше проявляються їх індивідуальні особливості, взаємостосунки. Правильно організована позакласна діяльність робить можливим розширення потенційного словника учнів, охоплює велике коло проблем і питань, які виходять за межі шкільної програми.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барчугіна Л.В. Позаурочна діяльність школярів / Л.В. Барчугіна // Англійська мова та література. – Харків, 2008. – № 27. – С. 25-27.
2. Возрастная и педагогическая психология / под ред. А.В. Петровского. – М., Просвещение, 1973. – 431 с.
3. Добра О.Й. Роль позакласної роботи у здійсненні комунікативних цілей оволодіння англійською мовою / О.Й. Добра // Іноземні мови. – К., 2008. – № 2. – С. 12-13.
4. Єрмоленко Л.П. Комунікативна компетенція засобами позакласної роботи з англійської мови / Л.П. Єрмоленко. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 80 с.
5. Калечиц Т.Н. Внеклассная и внешкольная работа с учащимися / Т.Н. Калечиц. – М.: Просвещение, 1980. – 261 с.
6. Лапченко В.С. Психолого-педагогічні засади позакласної роботи з іноземної мови / В.С. Лапченко // Англійська мова та література. – Харків, 2005. – № 34. – С. 2-4.
7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
8. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 2-11 класи. – К.: Перун, 2005. – 32 с.
9. Савина С.Н. Внеклассная работа по иностранным языкам в средней школе / С.Н. Савина. – М. : Просвещение, 1991. – 160 с.
10. Шепелева В.И. Принципы организации внеклассной работы / В.И. Шепелева. – М.: Высшая школа, 1991 – 117 с.

Штонь С.

Науковий керівник – доц. Б.С. Чуловський

МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНІ ДОМІНАНТИ «ЩОДЕННИКА» М. БАШКИРЦЕВОЇ

У сучасному вітчизняному літературознавстві значно посилюється інтерес до документальної літератури, зокрема таких її жанрів, як автобіографія, мемуари, листи, сповідь, щоденники. Особливе зацікавлення викликає жанр щоденника, оскільки такий твір має велику історико-документальну цінність, залишаючи позаду навіть мемуари з їх глибиною та філософічністю.